

På bänken

– En undersökning om damidrottens plats
inom sportjournalistiken

Författare:

Johan Hedman
Deborah Jakobsson
Hanna Karlsson

Handledare:

Mathias A. Färdigh

Journalistprogrammet, JMG,
VT-14

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Abstract

The world today is not an equal place. We see children starve, people being discriminated and women's rights being neglected. The media coverage of women's sports is no exception. In this study we have explored the difference between men's and women's media coverage in Swedish sports journalism. This has been done by using quantitative method together with interviews in order to define *why* the coverage is the way it is.

Our theoretical points of departure are gender theories, identification theory and the news value theories gatekeeping and agenda setting. A central part of our study has been to analyze which factors determine how much space women's sports get in Swedish media today and if it's possible to change these.

Our main research questions have been:

- How is the space divided between men's sports and women's sports in SVT, TV4, Sportbladet and Sportexpressen?
- Why is the space divided the way it is?

We found that Swedish media covers women's sports much less than men's sports. In general, men's sports take 80 percent of the media coverage and women's sports take the remaining 20. The reasons for this could be the lack of female sport journalists, the economic interests of media and/or the overall public interest in women's sports. These factors depend on each other. Therefore we have come to the conclusion that we need more women in the sports journalism field in Sweden, both as reporters and on the executive posts to make sports and sports media coverage more equal.

Key words: sports journalism, women's and men's sports, news value, media coverage

Nyckelord: sportjournalistik, dam- och herridrott, nyhetsvärdering, mediabevakning

Innehåll

1. Inledning.....	5
2. Teori och presentation av tidigare forskning.....	7
2.1 Nyhetsvärdering.....	7
2.2 Genus och könsstruktur.....	9
2.3 Identifikation.....	11
2.4 Sammanfattning.....	11
3. Syfte och frågeställningar.....	13
4. Metod och material.....	14
4.1 Kvantitativ innehållsanalys.....	14
4.2 Samtalsintervjuer.....	17
4.3 Validitet, reliabilitet och objektivitet.....	18
4.4 Hur vi presenterar resultatet.....	19
5. Resultat och analys.....	20
5.1 Nyhetsvärdering och betydelsen av kön.....	20
5.2 Förebilder och identifikation.....	28
5.3 Utveckling och framtid.....	29
6. Slutdiskussion.....	31
7. Sammanfattning.....	33
8. Källor:.....	35
9. Bilagor.....	37

1. Inledning

Överallt runtomkring oss ser vi orättvisor. Människor blir diskriminerade på grund av hudfärg och sexuell läggning, barn tvingas arbeta för att överleva, vissa lever i överflöd medan andra inte har något alls. Så länge som vi, uppsatsförfattarna, har levt har kvinnor kämpat för sina rättigheter. Boken "under det rosa täcket" (1996) tar upp problematiken i ett snedfördelat samhälle där kvinnor är det mindre lyckosamma könet. Jämställdhet innebär att män och kvinnor har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom alla väsentliga områden i livet¹. Ett icke jämställt samhälle där stora grupper avskärmas från makten redan vid födseln, är ett samhälle som saknar dynamik och som inte kommer kunna tillgodose alla samhällsgruppers behov och kan till slut leda till diskriminering.

I september 2014 är det riksdagsval. Under året har jämställdhetsfrågan mellan könen blivit en av de viktigaste frågorna för partierna och partiet Feministiskt Initiativ har med några månader kvar till valet aldrig varit så nära att komma in i riksdagen sedan de startade partiet 2005. Denna jämställdhetsvåg syns på många ställen i samhället och under de senaste åren har bland annat ordet "hen" i förskolor och bristen på kvinnliga duos i TV debatterats, och på Internationella kvinnodagen den 8 mars 2014 skrev flera dagstidningar om den ojämställdhet som råder i Sverige och i världen över. En plats där kvinnorna har fått finna sig i att stå i skuggan av männen är idrottens värld. Ekonomiskt ligger damidrotten långt efter den miljardindustri som många av herridrotterna är och överallt tvingas damidrotten nöja sig med mindre resurser än herridrotten.

Det rapporteras även mindre om damidrott än om herridrott. I den amerikanska TV-dokumentären från 2013, *Media Coverage and Female Athletes*, diskuteras den ojämlika fördelningen av dam- och herridrott i amerikansk media. Den pekar på det faktum att kvinnorna står för ca 40 procent av utövandet av sporten i landet, men får endast 4 procent av medieutrymmet. Men detta är inte signifikativt för endast USA; även i Sverige visar rapporter på att medierna prioriterar männen framför kvinnorna på sportsidorna. Ulrika Anderssons *Sportens olika sidor* (2004) visar att männen tar uppemot 85 procent av utrymmet i sportsidorna.

Kritiken mot den skeva könsfördelningen i sportjournalistiken är dock inte ny. När Tina Nordlund vann diamantbollen som Sveriges bästa kvinnliga fotbollsspelare år 2000 valde hon att, i sitt tacktal, kritisera bevakningen av damfotbollen i svensk media då hon ansåg att den fick för lite utrymme. Det omdiskuterade talet utlöste en debatt om

---

¹ Nationalencyklopedin

jämlikheten i sporten och inte minst om medias ansvar att rapportera mer jämställt. En debatt som idag, fjorton år senare, fortfarande är igång och som fick nytt liv under 2013 års fotbollsgala där Anders Svensson fick en bil av Svenska Fotbollsforbundet som tidernas meste landslagsspelare, medan Therese Sjögran som gjort fler landskamper än Svensson, fick lämna galan utan present.

Om vi vill nå ett jämställt samhälle där könet du föds med inte avgör vilka möjligheter du har i livet, behöver även sporten och sportjournalistiken vara jämställd. När vi nu riktar spegeln mot sportjournalistiken så undrar vi vad det är vi kommer att få se. Redan innan vi satte igång med arbetet fick vi höra att ”det kan jag berätta för er redan nu” angående den förmodade ojämställdheten inom sportjournalistiken. Vi vill ta reda på hur mediebevakningen ser ut gällande dam- och herridrott idag. Hur ser könsfördelningen ut rapporteringsmässigt på sportsidorna i Aftonbladet och Expressen respektive sportsändningarna i SVT och TV4? Hur är könsfördelningen i det redaktionella arbetet på dessa redaktioner? Och framför allt: vilka mekanismer är det som gör att det ser ut som det gör?

Det finns flera olika ingångar som skulle kunna förklara varför det ser ut som det gör. Vi har valt att titta närmare på *nyhetsvärdering, genus och identifikation*.

2. Teori och presentation av tidigare forskning

2.1 Nyhetsvärdering

En nyhet ska vara aktuell, kunna intressera många och ju närmare publiken händelsen inträffat desto mer intressant är den. Nyhetsproduktion handlar om att vissa saker blir nyheter medan andra inte blir det. Gallringen av nyheter sker vid flera olika tillfällen i nyhetsprocessen och dess värde prövas flera gånger under arbetets gång (Ghersetti, 2012:206). Har någon gjort detta innan? Håller vinkeln? Är den tillräckligt intressant? är frågor som kan ställas. Det finns undersökningar som lyfter fram vikten av att journalister ska tillhandahålla sådan information som allmänheten behöver snarare än det de vill ha eller det som säljer bäst (ibid 2012:208). De flesta svenska nyhetsmedier har drivits som vinstdrivande företag och med allt hårdare konkurrens blir det lönsamheten som står i fokus. Tidningar som inte ger vinst läggs ned och program som tappar tittare flyttar till mindre populära sändningstider. Kommersiella och marknadsmässiga överväganden riskerar alltså att tala för nyheter som når ut till en bredare publik och inte är så kostsamma att producera snarare än att de tar upp det som publiken behöver få veta. (ibid 2012:209) Inom sportjournalistiken produceras det mer nyheter om herridrott än om damidrott vilket gör att det blir både svårare och dyrare att köpa in eller producera egna nyheter om damidrott. När damidrotten då prioriteras bort riskerar nyhetsrapporteringen att bli snedvriden och ojämförbar.

2.1.1 Gatekeeping

Gatekeeping handlar om den process som skapar urvalet i medierna. De som sällar bland allt material kallas för "grindvakter" eftersom det är de som bestämmer vilka nyheter som går igenom portarna och in i tidningen. Vanligast idag är att män sitter på de posterna. Vad som blir nyheter tenderar att vara sådant som är maskulint och bestäms av män. Det är ofta män som sitter på redaktörsposterna och avgör vad som ska stå i tidningar, visas i tv och så vidare. I denna process måste grindvakten fundera på vad som är intressant för läsarna; dels vad läsarna *vill* läsa om och dels vad tidningarna har som ansvar att *lära* läsarna om. Denna balans är inte alltid lätt att upprätthålla på ett bra sätt. I en undersökning från 2005 visade det sig att män förekom i press mer än i dubbelt så många fall som kvinnor. Trots att det är fler kvinnor än män som söker sig till journalistutbildningar är det fortfarande männen som bestämmer vad som blir nyheter. (Ross & Carter, 2011) Att kvinnor inte får plats i media idag är ett allvarligt problem eftersom det då inte speglar hur verkligheten ser ut (De Swert & Hooghe, 2010).

2.1.2 Agenda setting och medialisering

Nord och Strömbäck (2012) tar upp och diskuterar begreppen agenda setting (dagordningsteori) och medialisering. De menar att medier påverkar den enskilda individen och samhället i stort genom deras urval och nyhetsvärdering. "På så vis påverkar medierna vad vi har åsikter om, vilka åsikter vi har (...) och i förlängningen våra handlingar." (ibid 2012:210) Medierna har alltså makt över samhällets invånare och deras åsikter och handlingar. Dagordningsteorin menar att frågor som ofta tas upp i media blir frågor som människor anser vara viktiga och dagordningsmakt syftar på förmågan att påverka vilka samhällsfrågor som människor pratar om och ser som intressanta (Shehata, 2012:319). Statsvetarna Shanto Lyengar och Donald Kinder genomförde experiment där de valde att lyfta fram vissa frågor under nyhetssändningarna för att se hur det påverkade publiken. Det visade sig att publiken sedan tyckte att dessa frågor var de viktigaste. (ibid 2012:322). Konsekvenserna av att media besitter en makt att bestämma över folks åsikter samtidigt som det nästan uteslutande är män som sitter på chefspositioner i medieföretag, är att kvinnor får svårare att göra sig hörda i frågor där de redan är marginaliserade och att allmänheten får en skev bild av verkligheten.

I den amerikanska TV-dokumentären från 2013, *Media Coverage and Female Athletes*, diskuteras den ojämlika fördelningen av dam- och herridrott i amerikansk press. Den pekar på det faktum att kvinnorna står för ca 40 procent av utövandet av sporten i landet, men får endast 4 procent av medieutrymmet. Rachel Blount är Sportreporter på Star Tribune och menar att hon får svårt att sälja in nyheter som inte handlar om de stora herridrotterna. "Grindvakter på de olika medieföretagen tittar bara på tittar- och publiksiffror och värderar nyheterna efter det", säger hon. (*Media Coverage and Female Athletes 2013*) Att det ska finnas ett större intresse för herridrott köper inte alla som argument för att rapportera så mycket mer om det än om damidrott. Cheryl Cooky är professor på Purdue University och menar att även media har en roll i detta och att man genom att rapportera mer om damidrott också skulle kunna skapa ett intresse runt det. Hon får medhåll av Lea B. Olsen, sportjournalist och bloggare: "Min uppfattning är att folk vill se mer av damidrott på nyheterna men att de inte får den möjligheten eftersom det inte visas." (ibid 2013) I dokumentären lyfts sportredaktörers argument om att damidrott inte är intressant, som ett förlegat synsätt. Dr. Mary Jo Kane menar att de redaktörer som säger "att ingen är intresserade av damidrott, är just dessa 'inga'" och att intresset visst är stort. Även Rachel Blount stämmer in i den åsikten: "90 procent av landets sportredaktörer är män och jag tror att de ser sport på ett väldigt traditionellt sätt där herridrott prioriteras." (ibid 2013)

Till skillnad från kommersiella aktörer har SVT ett ansvar som inte är vinstdrivande. SVT som public service-företag skriver följande i sin årsredovisning:

“Det långsiktiga målet i Sveriges Televisions jämställdhetspolicy är att såväl antalet anställda som medverkande ska vara jämnt fördelat mellan kvinnor och män med en högsta avvikelse på tio procent.”

I programutbudet ska jämställdheten vägas in och avspeglas såväl i ämnesval och inriktning som i andelen medverkande kvinnor och män (SVT, 2008).

2.2 Genus och könsstruktur

Mary Jo Kane lyfter upp att det i sportvärlden är typiskt manliga attribut som är idealen, “muskelmassa, styrka och explosiv snabbhet är mer prestigefullt i vårt samhälle än sporter som uppvisar estetisk skönhet.” (Kane, 1996:97). Detta medför också att det är idrotter där männen dominerar som också får störst utrymme i media. Kane menar att det inte är konstigt att kvinnorna möts av motstånd inom sportjournalistiken då männen länge varit ensamma på sportarenorna och att kvinnornas intåg gör att de “snor” männens utrymme. Sådant sker inte smärtfritt. (*Media Coverage and Female Athletes* 2013)

Enligt Hardin och Shain (2005) innehar kvinnor endast elva procent av redaktionsposterna på sportredaktioner i USA, till skillnad från övrig nyhetsrapportering där kvinnorna innehar 38 procent av posterna. (2005:22) Hardin och Shain har i sin undersökning sett att det råder en hård “manlig” jargong på sportredaktioner och att det inte är ovanligt att kvinnorna på redaktionerna blir trakasserade. Trots detta är det inte trakasserier som ses som den främsta anledningen till att kvinnor inte söker sig till/slutar på sportredaktioner, utan det är “den uppoffring som de tvingas till från familj och fritid utan någon chans till befordran [för kvinnor förf. anm].” (2005:31) De lyfter fram det kvinnliga omhändertagande ansvaret och diskuterar huruvida sportjournalistiken är särskilt svår att kombinera för kvinnor. En av kvinnorna i studien sa så här angående detta: “*De som finns på toppen är starka kvinnor som inte har familj.*” (2005:30).

2.2.1 Tre strukturer och könade organisationer

Dagens organisationer präglas av vertikal och horisontell könssegregering. Kvinnor är minoriteter i styrelser och på chefspositioner och vissa typer av utbildningar och yrkesval ses som typiskt kvinnliga respektive manliga. Det finns tre strukturer som kan ligga till grund för kvinnors sämre situation inom företag.

1. Möjlighetsstrukturen: Betydelsen av karriärsutsikter. Om man inte ser någon möjlighet att ta sig vidare i karriären blir man låst och mekanisk i sin inställning till sitt arbete. Kvinnor hamnar oftare än män på sådana arbetspositioner.

2. Maktstrukturen: Kvinnor saknar ofta makt vilket försvårar deras karriärmöjligheter.

3. Könstrukturen: Ju närmare män och kvinnor är varandra i antal, desto mindre diskriminering och sexism. Om kvinnor eller någon annan grupp är i minoritet blir de ofta behandlade som symboler vilket innebär att de tenderar att få sitt arbete bedömt efter förväntningar eller föreställningar kring den kategori de tillhör. (Due Billing och Lundholm, 2007:339)

I organisationsforskning talar man om "könade" organisationer där fokus läggs på hur en könad uppdelning mellan manligt och kvinnligt och maskulint och feminint genomsyrar organisationer och arbetsätt. Vissa organisationer kan uppfattas som könade om och när de styrs av maskulina eller feminina föreställningar och det maskulina eller feminina utestängs. Om ett jobb ses som maskulint eller feminint beror på hur det framställs och hur väl den framställningen stämmer överens med våra föreställningar om män och kvinnor. (ibid 2007:347) Som vi nämnt tidigare ses sporten ofta som typiskt maskulin och att det är männens värld vilket kan förstås genom denna teori.

2.2.2 Kvinnor inom journalistiken

1910-talets kvinnliga journalister blev pionjärer och banade väg för en ökad andel kvinnor inom yrket. (Stål,1998 :48) Från början av 1900-talet och fram till idag har andelen kvinnliga journalister ökat från att ha varit omkring tio procent år 1914 till att idag vara ungefär 50 procent. (SJF 2014) De första kvinnliga journalisterna var högutbildade och språkkunniga vilket gjorde att de kunde översätta nyheter från andra länder. Deras huvudsakliga media var papperstidningar eftersom det var det dominerande medieslaget just då. Kvinnor fick också skriva om de typiskt kvinnliga nyheterna såsom heminredning, husgeråd, barnuppfostran och kvinnors rättigheter. Under 1950- och 1960-talet förändrades Sverige till att få allt fler arbetande kvinnor och under 1970-talet började de klassiska familjestrukturerna att ifrågasättas och det blev allt lättare för kvinnor att arbeta och det talades om föräldraledighet istället för mammaledighet. Men fortfarande var sportjournalistvärlden mansdominerad. (Djerf-Pierre, 2007:83-91) En av de tidigare nämnda pionjärer från inledningen av 1910-talet, Elin Brandell, yttrade redan då en "önskan om likhet och jämställdhet med de manliga kollegorna(...)" (Stål, 1998:49), och den önskan har hon såhär hundra år senare fått mer eller mindre uppfyllt. Inom sportjournalistiken har kvinnorna

dock en lång väg kvar att vandra innan denna ”likhet och jämställdhet” som Brandell önskade är uppfylld.

2.3 Identifikation

Med identitet menas människans förmåga att urskilja vem som är vem: vem är jag, vem är du, vem är jag i dina ögon, i vilket sammanhang passar vi in och så vidare. Identifikation är en process och är inget som vi har eller inte har utan det är något som vi gör. (Jenkins 2008:5) Ett exempel kan vara om man som svensk är ute och reser och träffar en annan svensk, då blir det lätt att vi identifierar oss med varandra då vi båda är svenskar men kanske inte alls har något gemensamt i övrigt. Bara genom att identifiera någon kan vi bestämma oss för hur vi ska behandla hen. Detta är dock inte en alltigenom rak process. Vi kan identifiera en person som är A och du avskyr alla som är A men samtidigt är just denna A din vän vilket gör att du får väga in fler aspekter och hamnar i en gråzon. (ibid 2008:6) Vilka intressen vi har kan ha en påverkan på hur vi identifierar oss och andra, men hur vi identifierar oss och andra kan också ha en påverkan på våra intressen och karriärval. Vi klassificerar saker och personer och associerar oss själva med något eller någon. Det kan till exempel vara genom kön, sport eller en vän. I dokumentären ” *Media Coverage and Female Athletes*” (2013) tar de upp identifikation och problematiken med det snäva utbudet i amerikansk media där unga pojkar får manliga förebilder inom idrotten, medan unga flickor inte känner att den världen är något för dem eftersom det visas så lite damidrott i media. På samma sätt kan det vara inom sportjournalistiken. Vi identifierar oss dock inte bara via likheter utan också genom att fastslå skillnader (Jenkins 2008:19). Samtidigt som vi definierar vilka *vi* är, urskiljer vi *oss* från *dem*.

2.4 Sammanfattning

Medierna kan påverka vad sin publik vill prata om och ta del av. Om medier skulle rapportera mer om exempelvis damidrott skulle det finnas en chans att publikintresset skulle öka. Detta är grundpelaren inom *dagordningsteorin*. På chefspositioner är det ofta männen som dominerar vilket i det stora hela riskerar att innebära att kvinnors perspektiv glöms bort vilket i sin tur skulle kunna spä på den ojämställdhet som råder, speciellt i sportens värld. Dessa chefer kallas ofta för *grindvaktare* eftersom de, i journalistikens fall, vaktar portarna till nyhetsredaktionen och kan mota bort damidrotten och de kvinnliga journalisterna. En anledning till att kvinnor inte söker sig till sportjournalistiken kan vara att de inte ser någon möjlighet att ta sig vidare uppåt i organisationen. Det kan också bero på att de blir sedda mer som kvinnor snarare än journalister. Avsaknaden av *förebilder* och andra kvinnor

att *identifiera sig med* kan också spela in. Dessa är de teorier vi främst kommer att ta med oss in i vår analys.

3. Syfte och frågeställningar

Syfte

I över 100 år har kvinnliga journalister levt och verkat och sakta men säkert har deras förhållanden blivit bättre. Idag är hälften av alla journalister kvinnor och jämställdhetsfrågor får stor plats i media. Samtidigt är sportjournalistiken långt ifrån jämställd; vare sig det gäller den könsmässiga representationen på sportredaktionerna, eller vad media rapporterar om. Ett ojämnt samhälle riskerar att bli odemokratiskt där grupper som inte kan göra sig hörda marginaliseras och inte kan ta den plats som alla förtjänar. I sportens och sportjournalistikens värld står kvinnorna fortfarande i skuggan av männen och för att damidrotten och sportjournalistiken ska kunna utvecklas och nå sin fulla potential krävs det att kvinnorna släpps fram i ljuset. Syftet med vår uppsats är att ta reda på hur utrymmet för dam- och herridrott ser ut i svensk sportjournalistik. Utöver att ta reda på utrymmet, vill vi även ta reda på *varför* rapporteringen ser ut som den gör och vilka faktorer som ligger bakom att rapporteringen skiljer sig mellan dam- och herridrott.

Frågeställningar

- Hur är utrymmet fördelat mellan herr- och damidrott i SVT, TV4, Sportbladet och Sportexpressen?
- Varför ser fördelningen av utrymmet ut som den gör?
  - Hur nyhetsvärderas dam- och herridrott mot varandra?
  - Kan könsfördelningen på redaktionerna spela någon roll?
  - Kan kvinnliga förebilder inom sportjournalistiken påverka situationen?

4. Metod och material

I detta kapitel redogör vi för den metod vi valt att använda. Vi kommer även att redovisa materialet vi valt att studera.

För att besvara vårt syfte och vår frågeställning har vi använt oss av både kvantitativ metod och samtalsintervjuer. Kvantitativ på så sätt att vi tagit reda på hur utrymmet fördelas mellan dam- och herridrott i utvalda kvällspress och TV-sändningar. Därefter har vi genomfört samtalsintervjuer med en frilansjournalist samt med cheferna för varje enskild sportredaktion vi valt att undersöka. Detta för att, med hjälp av våra teorier, försöka ta reda på *varför* det finns en skillnad i hur mycket som rapporteras om dam- respektive herridrott. Vi ville helt enkelt inte utesluta något av detta då vi anser att både delar är viktiga för skapa en förståelse för den ojämlikhet som finns inom sportjournalistiken, därför valde vi att göra två olika undersökningar.

4.1 Kvantitativ innehållsanalys

Denna metod valdes för att få en uppfattning om hur könsfördelningen ser ut inom sportjournalistiken. Syftet med denna undersökning är dels att ta reda på hur utrymmet fördelas men även för att ha som bakgrund inför den kvalitativa undersökningen.

4.1.1 Urval och avgränsning

I undersökningen har vi valt att ta med Sportbladet, Sportexpressen, SVT sport (SVT) och TV4 sporten (TV4)². Att vi valde dessa beror på att det är de som är stora och rikstäckande. De har sporttidningar och sportsändningar dagligen. Vill man veta vad som händer i sportvärlden får man reda på det i dessa. Vi anser också att de kan ge oss ett tillräckligt brett underlag för att kunna genomföra de körningar vi vill. När vi i vårt resultat skriver om sportjournalistik är det alltså dessa fyra mediekanaler vi uttalar oss om. När vi skriver om alla fyra undersökta enheter kommer vi att använda ordet mediekanaler. Vi tyckte det var svårt att hitta ett lämpligt samlingsnamn, men mediekanaler anser vi passar bra och att det förstås vad det handlar om.

---

² Exakt vilka sändningar vi undersökt finns i bilaga 4.

Hade vi inte kompletterat med samtalsintervjuer hade troligtvis undersökningen innefattat fler tidningar och sportsändningar. Men vi tycker inte att vår undersökning förlorar på att bara innefatta en vecka och bara fyra mediekanaler. Att vi valde bort att undersöka radio beror främst på tidsbrist, vi skulle helt enkelt inte hinna med det och då prioriterades det bort. Det är möjligt att vi skulle få ett annat resultat, men eftersom att de övriga mediekanaler vi har undersökt gett ett liknande resultat är sannolikheten inte stor att det skulle bli så.

Under den period vi mätte var det EM i orientering, flera SM-slutspel i de stora lagidrotterna för både herrar och damer samtidigt som damallsvenskan i fotboll drog igång vilket kan ha påverkat resultatet. SM-finalerna i ishockey för herrar fick stort utrymme i rapporteringen samtidigt som damernas ishockeysäsong redan var över. Vi ville dock ha en period som innefattade damidrott i form av innebandyslutspel, basketslutspel samt damallsvenskan och orientering eftersom vi inte ville hamna i fällan att välja en vecka som inte innehöll så mycket damidrott. Speciellt eftersom fotboll är den största lagidrotten inom damidrott. Det som vi missar genom att ta denna vecka är att det inte är så mycket individuell idrott, där vi tror att rapporteringen skulle kunna vara mer jämn om vi skulle mäta under en vecka på vinterhalvåret. Vår ursprungliga plan var att undersöka en så kallad "syntetisk vecka" där man undersöker sju dagar utspridda på hela året, men den planen var vi tvungna att revidera då vi endast hade tillgång till SVT:s material en vecka bakåt i tiden. Detta är en svaghet i undersökningen, men vi ser inte att vi hade kunnat göra det på något bättre sätt då vi ansåg SVT:s medverkande i undersökningen som viktig, inte minst som jämförelse till TV4:s sändningar och som enda public service-kanal undersökningen.

4.1.2 Kodning

För att kunna besvara frågeställningen utformades ett kodschema där vi tog avstamp i våra teorier och identifierade de faktorer som ansågs vara väsentliga för att kunna få fram de resultat vi behövde. Ett kodschema utformades specifikt för tidningarna och ett för TV-sändningarna. För att alla skulle förhålla sig likadant under kodningsprocessen bestämdes tolkningsregler³. Till exempel kunde det vara svårt att veta hur man skulle koda extramaterial i tidningar där det kunde vara svårt att veta vad det var för något och vem som var reporter. Det var också svårt att räkna in intervjuer i extramaterial för att det kunde vara så många olika och att de oftast inte var mer än en mening, därför valde vi att inte ta med de intervjuerna som intervjuer utan kallade det bara extramaterial. I TV-mätningarna kunde det

---

³ Kodschema och tolkningsregler finns i bilaga 1 och 2.

vara svårt att veta hur vi skulle göra när det var experter som uttalade sig i studio, då det var både en expert och en programledare med. Vi bestämde oss för att den som intervjuade experten räknades som reporter och inte som programledare eftersom vi inte ville att den personen skulle blandas ihop med den som var programledare för hela sändningen.

Innan vi genomförde hela kodningen provkodade vi några slumpmässigt utvalda nummer av Sporttidningarna och några TV-sändningar. Detta för att se om vi fick fram det vi ville ha reda på enligt vår frågeställning, men också för att ta reda på om det uppstod några problem under kodningen med de utvalda variablerna, om vi till exempel tolkade någon variabel olika. Efter provkodningen gick vi gemensamt igenom det vi kodat och godkände efter det vårt kodschema och kunde börja med den riktiga kodningen. För att försäkra oss om att kodningen gick rätt till kodades varje TV-sändning individuellt av två olika personer och tidningskodningen genomfördes i par, förutom de fyra sista tidningarna som kodades av en person då vi kände att vi fått in hur det skulle gå till. Efter att vi gjort den riktiga kodningen gick vi gemensamt igenom resultatet och kontrollerade uppgifterna så att de stämde överens. I de fall vi tolkat annorlunda gick vi tillbaka till respektive inslag eller tidningsartikel för att bestämma hur det skulle tolkas.

4.1.3 Viktiga variabler

För att få fram det vi ville undersöka var några variabler mer viktiga än andra.

Variabel 6: Längd i kvadratcentimeter (Tidningsmätningarna) och **Variabel 9:** Tid i sek (TV-mätningarna)

När vi mätte hur långa artiklarna var i kvadratcentimeter och hur långa varje inslag var i sekunder kunde vi se hur mycket plats respektive kön fick.

Variabel 10: Idrottkön

Variabeln vi använde för att kategorisera in vilket kön inslaget eller artikeln handlade om. Genom denna fick vi alltså fram vilket kön som var vanligast att rapportera om.

Variabel 7 (tidningsmätningen) och **Variabel 16** (TV-mätningen): Reporterkön

Genom denna variabel fick vi fram kön på de reportrar som angavs med byline. En del material i tidningen hade ingen byline till exempel extramaterial och tabeller, de fick ingen reporter i mätningen eftersom vi inte kunde utesluta att det var någon annan än den som skrivit huvudartikeln som gjort den. I TV-sändningarna var det lättare, i de inslag med reporter fanns alltid en tydlig byline.

Variabel 11: Sport

I denna kategori kodades det vilken sport som representerades. Denna variabel visade sig bli extra viktig efter att samtalsintervjuerna genomförts. Där uppdagades något som vi inte tänkt på tidigare, att könsfördelningen kan se annorlunda ut om det är individuell idrott eller

lagidrott det rapporteras mest om. Detta var något som det trycktes på i samtliga intervjuer med cheferna och vi är mycket tacksamma att vi hade med denna variabel.

4.2 Samtalsintervjuer

Vi har också valt att använda oss utav samtalsintervjuer till vår kvalitativa undersökning. Samtalsintervjuer används ofta då man vill gå vidare med svaren och intervjua flera personer (ibid 2012:251). Vi valde denna metod då vi ville gå in på djupet och analysera och fråga de ansvariga cheferna vilka förklaringar de kan se till varför damidrott får mindre medieutrymme. Vi ville se om de teoretiska förklaringarna stämmer överens med vad cheferna och frilansjournalisten säger om hur deras verklighet fungerar.

4.2.1 Val av intervjupersoner

Att välja ut de intervjupersoner som var lämpliga att intervjua var i vårt fall självklart från början. Vi ville fråga de chefer på de mediekanaler vi genomfört vår kvantitativa undersökning på. De har antingen titeln nyhetschef eller sportchef på den redaktion de arbetar på, vi väljer i vår undersökning bara att kalla dem chefer. Samtliga vi kontaktade ställde upp, vilket gjorde den intervjuundersökningen möjlig. Eftersom de kontaktade cheferna enbart var män ansåg vi att det vore till uppsatsens fördel om vi fick möjlighet att intervjua en kvinna utöver cheferna. Då föll valet på Johanna Frändén i egenskap av kvinna men också för att hon är en framgångsrik frilanssportjournalist som vet hur det är att arbeta i en mansdominerad värld.

4.2.2 Intervjuguide

De frågor som vi valde att ställa till våra intervjupersoner är grundade i vår teori och syftar till att svara på vår frågeställning. När vi gjorde detta utgick vi från tre olika teman som identifierats i de teorier vi utgått från.

- 1. Nyhetsvärdering**
- 2. Genus och könsstruktur**
- 3. Identifikation**

Vi valde också att fråga cheferna om de empiriska resultat vi fått fram i vår kvantitativa undersökning. Intervjufrågorna till Johanna Frändén utformades delvis efter de framtagna temana men även frågor som uppkommit efter intervjuerna med de ansvariga cheferna⁴.

---

⁴ Vår intervjuguide med fullständiga frågor finns i bilaga 3.

4.2.3 Intervjusituationen

När det gäller intervjuerna har vi valt att göra dessa över telefon. Detta av rent ekonomiska skäl då vi helt enkelt inte hade råd att åka till Stockholm eller Paris. Vi ville genomföra alla intervjuer på likvärdiga sätt för att göra det så rättvist som möjligt. Hade vi gjort en telefonintervju med några och träffat några på plats hade det kunnat medföra att resultatet blivit felaktigt. Cheferna i Stockholm kunde inte ses samma dagar varför vi blivit tvungna att åka upp två gånger vilket vi inte hade ekonomi till, av samma anledning blev även en resa till Paris uteslutet. Vi anser dock inte att det är ett problem att vi genomfört intervjuerna över telefon. Det kan till och med ha varit till vår fördel då våra intervjuobjekt kanske skulle ha känt sig mer pressade av att träffa och bli intervjuade av oss alla tre på samma gång. Risker finns dock att vi har påverkat våra intervjuer på olika sätt då vi inte har genomfört dem tillsammans. Men vi har utformat frågorna inför intervjuerna ihop och vi har förberett oss tillsammans och pratat igenom vad vi vill få ut av samtalen. Vi har även tagit utgångspunkt i vår teori och empiri när vi utformat frågorna.

4.2.4 Analysstadiet

Efter de genomförda intervjuerna transkriberades intervjuerna, vi såg till så att ingen transkriberade en intervju de själv genomfört med undantag för intervjun med Johanna Frändén. Sedan lästes alla intervjuer igenom av oss och vi kategoriserade in svaren utefter ett analysformulär som hade utgångspunkt i de teman som vi baserat våra intervjufrågor på. Det tillkom en kategori under själva analysen som vi namngav "Utveckling och framtid". Under den kategorin hamnade citat som handlade om sportjournalistikens framtid, både vem som kommer att rapportera om sport och värdera sportnyheter samt om det kommer att skrivas mer om damidrott i framtiden. Citat om hur sportjournalistiken utvecklats fram till idag hamnade också i denna kategori.

4.3 Validitet, reliabilitet och objektivitet

Validitet kan ses som en översättning från teori till praktik. Undersöker vi på det operationella planet det som vi på det teoretiska planet säger att vi ska undersöka? Svarar vi på rätt fråga kort sagt? (Esaiasson et. Al. 2012:57) I vår undersökning vill vi undersöka hur utrymmet i rapporteringen av sportjournalistik skiljer sig mellan dam- och herridrott och även varför det ser ut som det gör. I vår kvantitativa del där vi har mätt utrymmet i två sporttidningar och två sportnyhetsprogram under en vecka. Vi har jämfört utrymmet mellan dam- och herridrott och presenterat resultaten i procent. I samtalsintervjuerna har vi intervjuat fyra chefer för de tidningar och program som vi har undersökt för att ta reda på frågan *varför* utrymmet fördelas som det gör. Dessutom intervjuade vi en kvinnlig

frilanssportjournalist för att få en inblick i hur det är att vara kvinna i branschen som domineras av män. Vi tycker att validiteten är god då vi har varit noggranna med att hela tiden försöka få svar på vår grundfråga.

Reliabilitet handlar om att undvika slumpmässiga fel som kan tänkas komma till under arbetets gång. (Esaiasson et. Al. 2012:63) För att undvika slarvfel i kodningarna av vårt material så dubbelkodade vi samtliga TV-sändningar och jämförde dessa sedan med varandra. I vissa enstaka fall hade vi tolkat TV-sändningarna olika, men då gick vi tillbaka och tittade på det specifika inslaget för att se vilket typ av fel det var och rättade därefter till felet. Vid kodningen av tidningarna valde vi att inte dubbelkoda, på grund av tidsbrist, men kodade istället mestadels tidningarna två och två. Det finns en viss risk att reliabiliteten försämrats i och med detta, men vår metod har varit noggrann och vi har haft tydliga regler för hur allt ska mätas och kategoriseras så vi anser att reliabiliteten för den kvantitativa undersökningen kan ses som god. Intervjuerna har mestadels skett med en som leder intervjun och en som lyssnar och hjälper till. Vid två intervjuer som av praktiska skäl var tvungna att ske samtidigt kunde detta inte hållas. Kodningen av intervjuerna skedde genom transkribering där vi skrev ner ord för ord vad som sades för att undvika tolkningsfel. Vi hade även ett formulär som hjälpte oss att kategorisera svaren i intervjun och sammantaget kan man påstå att även denna undersökning hade god reliabilitet. Innan vi kodade den utvalda undersökningsveckan genomförde vi en provkodning för att se om de variabler vi valt ut fungerade att använda och om det fanns vissa variabler vi tagit med som vi kunde ta bort. Detta för att säkerställa att vi undersökte det vi syftade att undersöka.

Innan vi genomförde undersökningen hade vi en klar bild av hur vi trodde att resultatet skulle bli. Vi visste att könsfördelningen var ojämn och det var något som vi alla såg som ett problem. Medvetna om denna färgning försökte vi lägga den åt sidan och genomföra undersökningen på ett så objektiva sätt som möjligt. Att förhålla sig objektiv var även något som vi tänkte på under intervjuerna. Frågorna vi ställde fick inte vara ledande utan vi försökte ställa så öppna frågor som möjligt. När vi ställde de empiriska frågorna försökte vi göra det på ett neutralt sätt.

4.4 Hur vi presenterar resultatet

Resultatet från de två undersökningarna kommer nedan att slås ihop till ett resultat. Detta för att direkt kunna koppla våra empiriska resultat från den kvantitativa innehållsanalysen till det vi fått fram i intervjuerna. Vi valde också att slå ihop två teman, "Nyhetsvärdering" och "Genus och könsstruktur" kommer att presenteras under samma rubrik.

5. Resultat och analys

Här presenteras resultaten av våra undersökningar, såväl den kvantitativa som den kvalitativa. Vi har valt att presentera dessa tillsammans under olika kategorier för att på samma gång visa *hur* det ser ut och *varför* cheferna i undersökningen tror att det ser ut som det gör.

5.1 Nyhetsvärdering och betydelsen av kön

5.1.1 De manliga grindvaktarna och medias ansvar

Att det är medelålders män som är grindvakter på de olika redaktionerna verkar stämma bra överens med de resultat vi fått fram. Av de chefer vi har talat med uppger Sportbladet att fördelningen på deras chefsposter är 90/10 eller 95/5 till männens förmån, Sportexpressen säger att åtta av nio chefer är män, SVT har fyra manliga redaktörer och en kvinnlig och TV4 har inga kvinnor på chefsposterna alls. Även på övriga delar av redaktionerna är männen fler än kvinnorna. Risken med få kvinnliga reportrar och ännu färre kvinnliga chefer är att frågan om en mer jämställd rapportering får svårare att komma upp på agendan, men även att det kan bli en ond cirkel där kvinnor överlag får svårt att träda in i sportjournalistiken. Störst del av rapporteringen under vår undersökningsvecka får de stora lagsporterna, främst fotboll och ishockey, och när det kommer till rapporteringen av just lagidrott säger Sportbladet och Sportexpressen att publikintresset är det som styr mest och att de inte kan skriva lika mycket om exempelvis damfotboll som herrfotboll eftersom publikintresset är så lågt. Även TV4 säger sig gå efter en allmän intressenivå och SVT nämner att om de tappar för många tv-tittare kan de bli flyttade till en mindre populär sändningstid. Frågan är dock om det faktum att publikintresset styr rapporteringen verkligen är en legitim förklaring? Enligt dagordningsteorin har media makt att påverka vad publiken vill prata om och anser vara intressant. Det skulle alltså, enligt teorin, vara möjligt för medier att lyfta damidrott och få publikintresset att öka. Problemet hos de vi talat med verkar dock vara att de inte ser det som sin uppgift eller sitt ansvar att sätta agendan för vad publiken bör ta del av. I gatekeepingprocessen ingår att reflektera över vilket ansvar man som medie har att lära tittarna eller läsarna något eller istället helt enkelt ge dem det de vill ha. TV4 ser sig inte ha något ansvar utan de försöker snarare göra sändningar som når ut till en bred publik.

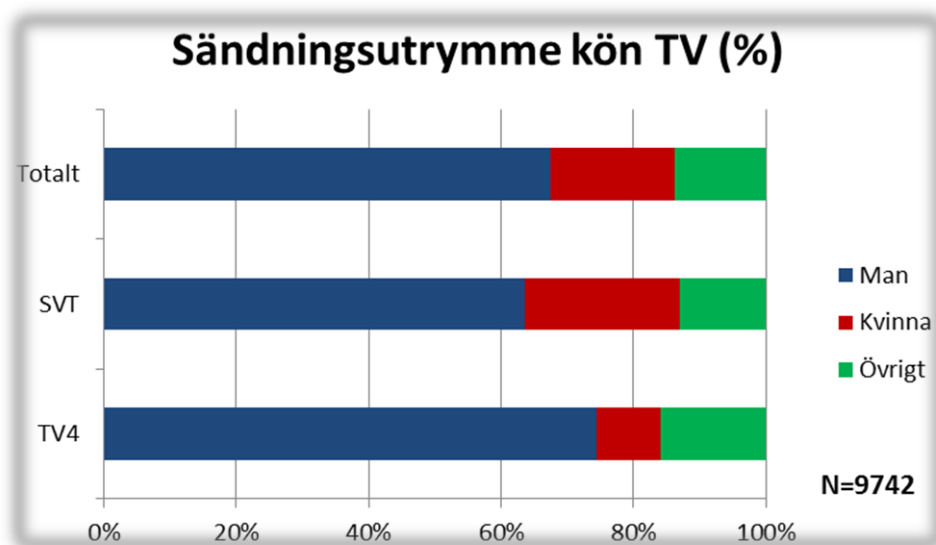
"(...) vi ser det inte som vår uppgift att tala om för tittarna vad de ska vilja se på utan vi försöker liksom göra våra värderingar utifrån vad vi tror att tittarna vill se på" – TV4.

Här skiljer sig dock SVT på så sätt att de som public-service-kanal säger sig ha ett större ansvar att lyfta in och prioritera även andra idrotter utöver dessa två vilket också visar sig under deras sändningar. Detta är även i enlighet med deras uppdrag att:

”(...)såväl antalet anställda som medverkande ska vara jämnt fördelat mellan kvinnor och män med en högsta avvikelse på tio procent”.

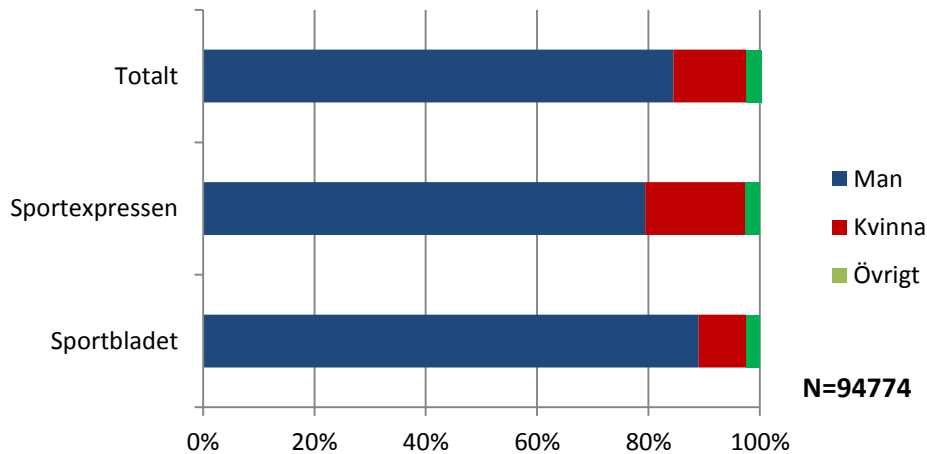
I vår kvantitativa undersökning kan vi visa att övervikten för herridrott är markant. Av det totala tidningsutrymmet får kvinnorna 13 procent medan männen får över 80 procent. Tittar vi på hur utrymmet fördelas i TV så är den manliga dominansen något lägre men det beror främst på att SVT har en klart mer jämställd rapportering än vad TV4 har. Av de fyra olika mediekanalerna vi har undersökt är det SVT som skiljer sig tydligast från de övriga tre. Detta gör de i flera avseenden: SVT lyfter fram fler sporter och har mer damidrott i sina sändningar procentuellt än vad de övriga tre har. En förklaring till detta är att de som public service-kanal inte styrs av kommersiella, vinstdrivande intressen och behöver inte styra sin sändning efter vad som genererar störst intresse eller får mest klick på webben. En annan anledning till den ökade mångfalden och jämställdheten i SVT i jämförelse med deras främste konkurrent, TV4, är att deras sändningar är längre än TV4:s och att de därför har större plats att ge utrymme till mer än bara herrfotboll och herrishockey. Detta tar också TV4:s chef upp som en del skillnaderna mellan kanalerna, att de måste vara hårdare i sina prioriteringar då programtiden är kort.

”(...)om SVT som ändå har fem-sex minuter till, de har ju ändå ett utrymme där att hantera mer än bara det faktiska nyhetsflödet och då är det ju möjligt att vi med det utrymmet skulle liksom göra mer av den varan än jag anser att vi har utrymme för idag.” – TV4

Figur 5.1.1: Utrymme i sekunder mellan könen i TV-sändningar i procent. N=total sändningstid i sekunder.

Utrymme cm² i tidningar kön (%)

Figur 5.1.2: Utrymmet i kvadratcentimeter uppdelat i kön i tidningarna i procent. N=Sammanlagt kvadratcentimeter i alla artiklar båda tidningarna.

I intervjuerna med de fyra cheferna menar alla att den makt media har att skapa ett intresse kring exempelvis damidrott är något som antingen inte går eller inte är deras ansvar. De ska istället "skildra verkligheten" eller ta vid när ett intresse uppenbaras. Johanna Frändén håller dock inte med och menar att media, och framförallt en så stor mediekanal som exempelvis Sportbladet, har en mycket större makt än vad de själva kanske förstår och säger att det absolut är möjligt för media att skapa en hype kring exempelvis en viss idrottare. Hon säger även att damvinklarna bara ligger och väntar på att någon ska göra dem. Det gäller bara att skapa ett nätverk och ett system för att hitta dem. Vissa av cheferna påstod att damvinklarna var svårare att hitta, det dementerar dock Frändén.

"De finns, damvinklarna ligger bara där och väntar i princip och ofta är damlagsport så oskrivet så att det tycker jag är en jättekonstig ursäkt..." – Johanna Frändén.

5.1.2 Lagsport eller individuell stjärna – betydelsen av karisma

Fotboll är den största sporten i Sverige utövermässigt. Tillsammans med ishockeyn tar fotbollen upp en väldigt stor del av rapporteringsutrymmet i svensk sportjournalistik. Alla fyra chefer lyfter upp att herrishockey, svensk herrfotboll och internationell herrfotboll är de sporter som prioriteras mest. Anledningen till den massiva rapporteringen om dessa sporter är det stora publika intresset för dem. När det kommer till lagidrotter är de fyra cheferna i vår undersökning eniga om att intresset för sporten styr rapporteringen. Att skillnaden i publiksnitt är så stor mellan herr- och damallsvenskan i fotboll och herrarnas SHL och

damernas Riksserien i ishockey är anledningen till att det också rapporteras mycket mer om herrfotboll och herrishockey än deras kvinnliga motsvarigheter. Och då ska man komma ihåg att såväl de svenska klubblagen som det svenska landslaget i fotboll har varit mer framgångsrika på damsidan än på herrsidan det senaste årtiondet. Medan damlandslaget har tagit medaljer i EM och VM samtidigt som klubbtag som Umeå IK och Tyresö FF har spelat finaler i internationella klubbtagsturneringar, har herrlandslaget misslyckats att kvalificera sig till de två senaste världsmästerskapen och herrallsvenskan fortsätter att sjunka i rankingen över Europas bästa ligor. Detta spelar dock mindre roll i rapporteringen.

"(...) man kan säga att det är tre idrotter och det är allsvensk fotboll, det är elitserien i ishockey och det är internationell fotboll. Där finns det ett stort manligt övertag, helt klart. Vad det beror på är först och främst att de här lagidrotterna är mycket, mycket större än vad det är för de kvinnliga motsvarigheterna. Så är det ju. Om vi ska vara helt krassa."
– Sportbladet

När det kommer till individuell idrott är publikintresset sekundärt, här är det framgången som är viktig för att få utrymme i medierna. Är idrottaren framgångsrik på sin sport som Carolina Klüft, Anja Pärson eller Robin Söderling, spelar det ingen roll om det är en man eller kvinna. De fyra cheferna tar alla upp Charlotte Kalla som exempel på att de gärna porträtterar kvinnliga idrottare. Är man dessutom en karismatisk person som "går genom rutan" så är man mer eller mindre lovad stor plats i sportmedierymden.

"Vi skulle aldrig ha skrivit så mycket om Magdalena Forsberg, skidskyttestjärnan, om hon inte var en karismatisk person som dessutom var väldigt framgångsrik. Där bygger det mycket på hur man presterar." – Sportexpressen

Cheferna för de olika mediekanalerna menar att det är mycket mer jämställt i rapporteringen mellan könen i de individuella idrotterna än vad fallet är i lagidrotterna. Under vår vecka kan vi se en viss skillnad, men även de individuella idrottarna som får medieutrymme är till största del män. I TV är det dock klart mer jämnt än i tidningarna, då damerna får en fjärdedel av det totala utrymmet i TV men bara 15 procent i tidningarna. Det finns dock förklaringar till detta: under den undersökta veckan är det en individuell idrottare som sticker ut utrymmesmässigt och det är den manliga golfaren Jonas Blixt som under undersökningsveckan var nära att vinna en av golfvärldens största tävlingar US Masters. I övrigt rapporterades det en del om simmaren Sarah Sjöström och Formel-1-föraren Marcus Ericsson som tävlade internationellt under undersökningsveckan. Flera av cheferna lyfte

under intervjuerna upp att det antagligen skulle se annorlunda ut om undersökningen hade varit under vinterhalvåret då flera framgångsrika damer är just vinteridrottare.

”Hade ni tagit under OS-veckorna tillexempel så hade siffrorna varit 50/50 skulle jag väl tro om inte herrarna för Ishockey tagit lite mer, men det hade varit helt annat.” – Sportbladet

Inslag/artiklar om Lagidrotter/Individuella idrotter (%)

Kön	TV lag	TV ind.	Tidningar lag	Tidningar ind.
Damer:	18,3	25	14	15
Herrar:	72	47	84	85
Övrigt:	9,7	28	2	0

Tabell 5.1.1: Rapportering om lagidrotter och individuella idrotter i procent. N=alla inslag och artiklar om lagidrott eller individuell idrott, dvs. samtliga artiklar/inslag.

5.1.3 Tillgången till färdiga tv-bilder och behovet av fler kvinnor

Det handlar dock inte alltid bara om publikt intresse eller lathet hos redaktionerna när man gör mer herr- än damidrott. Framförallt för TV-redaktionerna kommer också ekonomiska aspekter in i bilden då nyhetsbyråer erbjuder övervägande bilder från herridrott än från damidrott.

”(...)man får jobba mycket hårdare, hehe, faktiskt, för att... bara en så här enkel sak: om man gör TV, så är tillgången till bilder som finns en enorm övervikt för män.” – SVT.

SVT får medhåll från TV4. Det blir lättare och billigare för de båda TV-kanalerna att använda det som redan finns tillgängligt än att ge sig ut själva och producera nyheter och då finns det mycket mer herridrott att välja på. Här blir det alltså en fråga om ekonomi där de två TV-kanalerna behöver vara snabba och billiga.

Att dagens organisationer präglas av vertikal och horisontell könssegregering, som Due Billing och Lundholm menar (se teoriavsnitt), stämmer väl överrens med vad våra intervjuobjekt berättar. Gemensamt för cheferna är att de alla håller med om att det behövs fler kvinnor på chefsposterna men att de inte är helt säkra på att det skulle göra så stor skillnad i nyhetsrapporteringen och prioriteringen. De menar att nyhetsvärdering är något

som är oavhängigt vem som sitter som ”grindvakt” och bestämmer vilka nyheter som kommer in i tidningen eller i nyhetssändningen.

”Jag tror inte att bemanningen styr så mycket ändå faktiskt. De tjejer vi har som jobbar här, de tycker inte att deras uppgift är att jobba extra på något sätt för damidrott, så när jag resonerar med dem om nyhetsvärderingen så resonerar de ungefär likadant så det är inte så att skulle man befolka den här redaktionen med bara tjejer så skulle det se himla annorlunda ut” – SVT

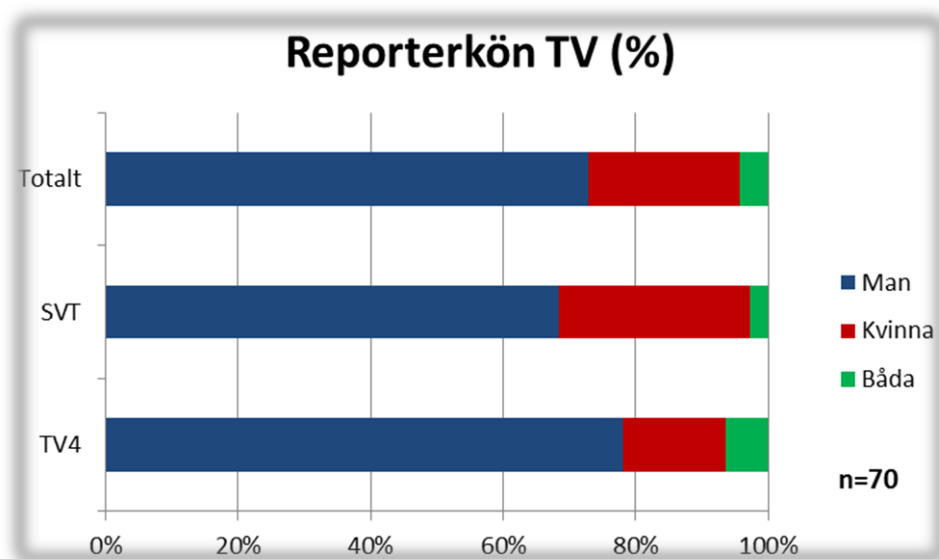
Sportbladet tror eventuellt att fler kvinnliga chefer skulle göra så att frågan om damidrott kommer upp på dagordningen mer frekvent. Johanna Frändén lyfter fram Sydsvenska som ett gott exempel som har en kvinnlig sportchef och tydliga jämställdhetsmål i sin rapportering. Frändén håller med SVT:s chef om att det inte nödvändigtvis skulle skrivas mer om damidrott för att en kvinna är chef, det handlar snarare om vilken *person* som bestämmer än vilket *kön* hen har. Däremot tror hon att det skulle göra en viss skillnad i ett annat avseende, nämligen att det är lättare att diskutera dessa frågor med en kvinnlig chef än med en manlig.

”(...) det är kanske inte lika känsligt att lyfta frågan, ofta nu när det är en manlig chef så blir de lätt lite defensiva för att någonstans känner de att ”det här känns fel men så har vi ändå våra klick-mål” – Johanna Frändén

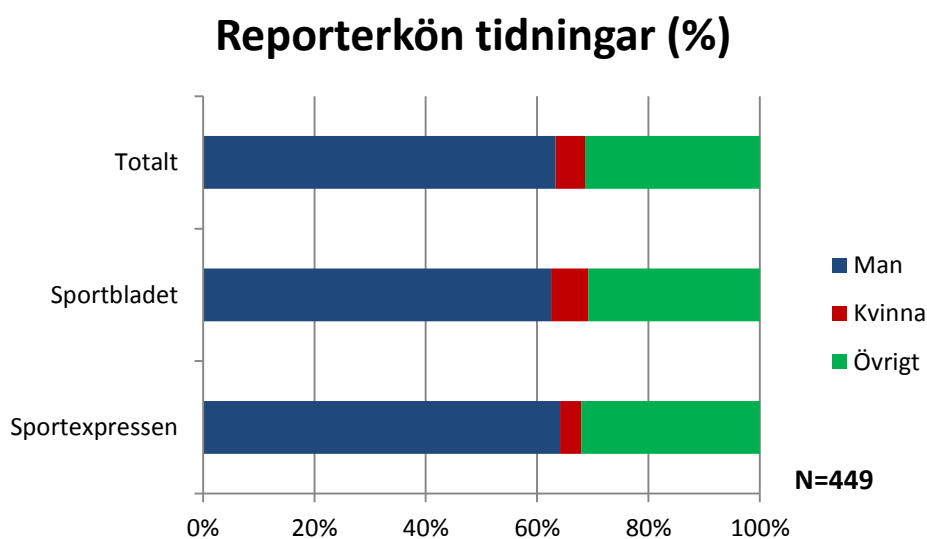
5.1.4 Vem rapporterar om sport? Kvinnor och män som reportrar.

Vi har även tittat närmare på vilka det är som rapporterar om sport. Föga förvånande är det männen som dominerar rapporteringen och nedan visar vi *hur* stor skillnaden är.

I vår kvantitativa undersökning visade det sig att runt 70 procent av materialet görs av män både i TV och i tidningarna. I tidningsmaterialet är det antagligen mer än vad vår undersökning visar då mycket av det material som är kategoriserat som ”övrigt” ofta är knutet till en större artikel och som rimligtvis har samma reporter som huvudartikeln som i de flesta fall är skriven av en man. Dock valde vi att lägga in allt material som inte har någon byline i övrigt-kategorin och därför ser det ut som det gör. (*fig. 4.1.2.6*). Återigen är det SVT som sticker ut som mer jämställt än övriga aktörer; nästan 30 procent av inslagen i SVT har en kvinnlig reporter medan TV4 har 15 procent kvinnliga reportrar i sina inslag (*fig. 4.1.7*). För övrigt var det under de fjorton olika sändningarna nästan uteslutande kvinnliga programledare, endast under en sändning var programledaren man.

Figur 5.1.3: Reportrarna uppdelat i kön under alla inslag. n=inslag med reportrer (38 inslag i SVT och 32 inslag i TV4).

Figur 5.1.4: Uppdelning mellan reportrarna i kön i tidningarna i procent. N=Alla artiklar båda tidningarna.

Gemensamt för Sportbladet, Sportexpressen och TV4 är att de inte får in så många ansökningar från kvinnor. Due Billing och Lindholm talar om risken för diskriminering om ett kön är övervägande och det saknas en balans på en arbetsplats. Cheferna vi har intervjuat talar om att de gärna skulle vilja ha fler kvinnliga reportrar men att det är svårt att få in fler när det är så få kvinnor som söker sig till sportredaktionerna. TV4:s chef går så långt att han

pratar om att man nästan skulle kvotera in kvinnor som söker även om han är emot kvotering i sak. Det finns även de som tror att sportjournalistiken skrämmer bort kvinnorna från redaktionerna:

”Sen är det ju en rätt maskulin miljö det är det ju, det går inte komma ifrån. (...) bevakningen är ju väldigt mycket manlig idrott och sen tror jag att det är rätt mycket en jättekoloss som har funnits i väldigt många år, det tar ju tid innan man får förändring på det. Däremot den förändring som jag sett sen jag började 99 är ju ändå positiv liksom.” – Sportbladet

Att kvinnor riskerar att diskrimineras då de är så ensamma i en mansdominerad värld får vi också bekräftat av Johanna Fränden som berättar om ett exempel som skedde nyligen. Hon intervjuade en manlig tränare i Frankrike, som nästan helt saknar kvinnliga sportreportrar, och han visade tydligt att hon skulle veta att hon var kvinna och inte tro något annat.

”(...)då frågade jag honom om spelsystemet och då sa han att det var så fantastiskt med kvinnor som pratade taktik och att ja ’förstår du vad det här betyder...’” – Johanna Frändén

Detta är visserligen inte arbetsplatsrelaterat men det är arbetsrelaterat och det ingår i Frändéns uppgifter att röra sig i ett manligt dominerat fält. Hon berättar att när hon först kom till Frankrike fick hon kämpa för att människor skulle förstå att hon inte var nedsänd för att vara ”Zlatans musa” utan att hon faktiskt var en seriös journalist. Vi kan inte dra några paralleller till en svensk redaktion utifrån detta då Frändén inte arbetat på en sådan på lång tid och cheferna vi talat med inte har en kvinnas perspektiv. Vi kan däremot tänka oss att steg tre, könsstrukturen, baserat på detta kan spela in i att kvinnor drar sig för att söka sig till sportredaktionerna. TV4:s chef tittar djupare på problemet och menar att kvinnor kanske helt enkelt inte är lika intresserade av sport som män och att man bör leta efter lösningen i samhället i stort:

”Det är fakta liksom och sedan vad det beror på bottnar väl i samhällets strukturer och i vad man uppmuntrar som förälder och samhälle.” – TV4

5.1.6 Sammanfattning

Det är klart fler män än kvinnor på chefsposterna vilket kan vara en förklaring till varför rapporteringen om damidrott är lägre än den om herridrott. Samtidigt ska man komma ihåg att en kvinna på en chefspost inte automatiskt leder till en jämnare rapportering. Det viktiga är att frågan lyfts och där kanske det mer handlar om vilken person som har chefspositionen än vilket kön den personen har. Det kan däremot ha betydelse för hur lätt de anställda tycker

det är att lyfta genusperspektivet. En annan förklaring kan finnas i nyhetsvärderingen. De chefer vi talat med nämner att det är de stora lagidrotterna för herrar som prioriteras upp då de har ett så pass stort publikintresse och att det här också blir en ekonomisk fråga.

De fyra cheferna trycker också mycket på vikten av att vara en karismatisk stjärna i de individuella idrotterna, snarare än att vara ett visst kön eller inte. Här kan det också spela roll vilken tid på året man mäter då många menar att under vinterhalvåret är det mer jämnt än under den period vi mätt.

5.2 Förebilder och identifikation

Som vi tog upp i teoridelen är identifikation viktig för att hitta en plats åt oss själva i samhället och för att kunna förverkliga mål och drömmar. För denna identifikation krävs också förebilder som också är viktigt för att få in fler kvinnor i sportjournalistiken. När vi pratar med de olika cheferna så kommer det flera gånger upp att de tror att kvinnor inte söker sig till sportjournalistiken för att de inte vet att de kan. Både för reporterrollen och för chefsrollen saknas eller har det saknats förebilder som banat väg för andra kvinnor inom yrket. Detta kan lätt bli en ond spiral där det krävs förebilder för att få in kvinnor men det finns inga kvinnliga förebilder eftersom det inte har funnits några kvinnliga förebilder. På senare år har redaktionerna dock kämpat hårt för att få in fler kvinnor på reportersidan och skapa dessa förebilder. Sportbladet har kanske starkast profilerat sig med flera kvinnor som har fått hög reporterstatus som Jennifer Wegerup, Petra Thorén och inte minst Johanna Frändén. Frändén menar också att hennes kvinnliga förebilder inom sportjournalistiken, Jane Björck och Kristina Kappelin, var avgörande för att få henne in i denna värld. Hon kan också se sig själv som en förebild för unga tjejer idag.

”Jag tror att det inte alltid är på en så medveten nivå, att man tänker ’de finns, alltså kan jag’ utan jag tror att det är ganska så subtila mekanismer som gör att man förstår att dörren är öppen (...) jag tror absolut att det behövs, ser jag på alla mail jag får av unga tjejer som säger att ’Åh du har mitt drömjobb och vad ska jag plugga?’ och sådär, jag tror att det är mycket enklare för dem att höra av sig till mig än till Erik Niva liksom för steget blir kortare och det blir en annan identifikation.” – Johanna Frändén

De fyra cheferna känner igen resonemanget och vi ser att de allihop tror att bristen på förebilder kan spela en roll i att så få kvinnor faktiskt söker sig till posterna.

”(...)många av de kvinnorna som söker sig till TV-yrket har ju inte så många förebilder när det kommer till att vara reporter, sportreporter att vara sportredaktör så de flesta har förebilder och vill vara programledare.” – TV4.

5.3 Utveckling och framtid

Trots att det är ojämnt fördelat i rapporteringen mellan könen har det ändå blivit bättre sedan 1910-talets kvinnliga pionjärer. Självklart behöver vi inte gå tillbaka så långt för att se en förändring för kvinnorna inom sportjournalistiken och de chefer vi pratat med i våra intervjuer menar också att de hela tiden ser en förbättring för kvinnorna. Både när det kommer till kvinnliga reportrar och för damidrotten. Framför allt är det TV-kanalernas chefer som ser en förbättring när det kommer till rapporteringen och diskussionen kring en mer jämställd rapportering.

"(...)sen jag började jobba med sport-tv, 01, tycker jag att det är en jätteskillnad på hur vi hanterar nu än då med mycket större medvetenhet kring frågorna, vi diskuterar det mycket mer, vi har ju ett utvärderingsformulär med könsfördelningarna där vi ska skriva upp den procentuella könsfördelningen." – TV4

Vi har i flera aspekter i vår undersökning visat att SVT utmärker sig som den mediekanal som är mest jämställd i sin rapportering, både när det kommer till att uppmärksamma damidrotten och när det kommer till kvinnliga reportrar. De är dock inte nöjda utan menar att man kan göra mer och göra det bättre och att risken är att det bara blir tomma ord när man sätter upp jämställdhetsmål.

"(...) vi måste som public service ta ytterligare ett utökat ansvar att se till att någonting händer. Jag ska inte använda ordet kvotering direkt, men vi diskuterade väldigt mycket och satte upp specifika mål som vi försöker sträva mot varje dag, varje vecka, varje månad, varje kvartal där vi mäter och kollar själva under de här tidsperioderna vad vi åstadkommer och lever vi inte upp till det vi själva har sagt att vi ska leva upp till så blir det ett jävla dåligt arbete och då tar man i örat på redaktören och säger att det här är inte bra skött liksom." – SVT

Sportbladets chef menar att den ökade rapporteringen om exempelvis damallsvenskan inte handlar om en ökad medvetenhet hos redaktionen utan att damallsvenskan har blivit bättre och fått en bättre produkt och högre publiksnitt. På grund av det har också rapporteringen ökat, men han menar att damallsvenskan fortfarande har en lång väg att gå för att kunna konkurrera med herrallsvenskan rapporteringsmässigt.

För ungefär 60 år sedan anställdes många kvinnor som journalister på grund av sina språkkunskaper. De kunde översätta nyheter och denna förmåga saknade många av männen. Enligt Johanna Frändén har inte mycket hänt på den fronten sedan då.

”Alltså jag tycker ju att det här med att lära sig språk är oslagbart, jag hade aldrig, aldrig varit där jag är idag om det inte vore för att jag hade kunnat det, men nu är det ju min personliga berättelse men om du kollar på de andra Johannorna (Johanna Garå och Johanna Reimers förf. anm.), (Jennifer förf. anm.) Wegerup, Petra (Thorén förf. anm.), Jane Björck, Frida Nordstrand, Anna Brolin, alla vi har ju ett annat språk utöver engelskan och det är absolut ingen slump att alla vi har det och det är få, det är väldigt få skulle jag säga av killarna som har det.” – Johanna Frändén.

6. Slutdiskussion

I vår uppsats har vi haft som syfte att ta reda på hur jämställt det är inom sportjournalistiken och varför just sporten ligger så långt efter i jämställdhetsarbetet i jämförelse med övriga journalistredaktioner. Men uppsatsen fyller också ett högre syfte än så; den ojämställdhet vi vill sätta strålkastarna på i den här uppsatsen är en spegel av hur verkligheten ser ut. En spegel riktad mot ett samhälle som ännu inte kan erbjuda samma möjligheter för kvinnor som för män. Kvinnornas plats i skuggan i sportens och sportjournalistikens värld visar på att vi har långt kvar innan vi kan kalla oss för ett jämställt land och så länge vi ser detta missförhållande som något som ”är för att det alltid varit så”, så kommer heller ingenting förbättras.

I våra intervjuer med cheferna på de olika mediekanalerna visade det sig att de, föga överraskande, styrs av tittarsiffror och publikt intresse när de väljer ut vad som blir nyheter. Endast SVT, som public service-kanal, kunde bortse från kommersiella intressen och försöka ge en större spridning av nyhetsmaterialet. Ingen av övriga aktörer såg det som sitt ansvar att skapa ett intresse kring damidrott utan att de hakar på när ett publikt intresse uppstår. Om medierna skulle börja se det som sin uppgift att ”lära” sin publik något och att se det som att det är viktigt att publiken tar del av damidrott skulle det kunna leda till många bra saker; om det visas mer damidrott kan det inspirera fler kvinnor att bli sportjournalister, det kan visa unga tjejer att de också har en chans i sportens värld, det kan bli mer jämlikt. Sportens Sverige är inte jämlikt i rapporteringen i dag och inte heller på redaktionerna i allmänhet och chefsposterna i synnerhet.

Det pratas ofta om bristen på kvinnliga chefer i stora företag och sportredaktionerna är inget undantag. Chefspositionerna på sportredaktionerna speglar en kraftigt mansdominerad idrottsvärld och även om cheferna i undersökningen har rätt i att nyhetsvärderingen inte skulle förändras särskilt mycket med en kvinnlig chef, skulle det åtminstone skapa förebilder som får andra kvinnor att förstå att en chefsposition är möjlig och det kan i sin tur leda till en ökad jämställdhet på redaktionerna och i rapporteringen. Just förebilder visar sig i vår undersökning vara viktigt för att kvinnor ska söka sig till sportjournalistiken och även om det har blivit bättre under det senaste decenniet med fler kvinnor som har fått hög status i journalist- och läsar-/tittarkretsar, krävs det fortfarande många fler kvinnliga förebilder för att locka kvinnor till yrket. Ordet ”kvotering” nämns några gånger i våra intervjuer och känslan är att mediekanalerna nu har förstått att man tjänar på att ta in fler kvinnliga reportrar och att man idag som kvinna faktiskt kan ha förtur vid en jobbsökan just på grund av sitt kön.

En tydlig skillnad i rapporteringen som vi upptäckte var att det rapporteras klart mer jämställt i de individuella idrotterna i jämförelse med lagidrotterna. Anledningen är att en individuell idrottares rapporteringsutrymme beror på hur framgångsrik, och i viss mån, på hur karismatisk hen är, oavsett kön, medan lagidrotter får utrymme i paritet med publikintresset runt laget, oavsett framgångar.

En annan aspekt som förklarar varför det rapporteras mer om herr- än damidrott på TV-redaktionerna är den ekonomiska aspekten. Både SVT och TV4 berättar att det material som finns att köpa in billigt är starkt övervägande om herridrott och att det kostar mer att göra eget material om damidrott. Den ekonomiska situationen styr alltså TV-kanalerna och de kan åtminstone använda det som ett svepskäl för att inte visa damidrott i samma utsträckning som herridrott. Men denna ekonomiska aspekt finns inte hos tidningarna i samma utsträckning då det allra mesta av materialet är egenproducerat och det därför inte skulle vara dyrare att göra något på damidrott som på herridrott. Att Sportbladet fyllde en hel tidning med damidrott under den internationella kvinnodagen i år är alltså inte dyrare än att göra en "vanlig" tidning och man kan hoppas att damerna i framtiden inte bara får samma uppmärksamhet som herrarna en dag om året.

Samtliga redaktioner menar att det går sakta framåt, men att det är i stort sett omöjligt att nå 50/50 i utrymme mellan dam- och herridrott i framtiden. Detta beror på att de stora lagidrotterna på herrsidan tar så stor plats och inte tycks få ett vikande intresse på sikt, samtidigt som damernas motsvarigheter inte ökar i intresse särskilt snabbt eller konstant. Det är dock bara SVT som anser att man bör ha en ambition att nå total jämlikhet mellan köns utrymme i media. För kvinnor inom sportjournalistiken har det också blivit bättre under de senaste 20 åren då det förr kunde bli tittarstorm med en kvinna som pratade sport i rutan medan det idag finns flera kvinnliga journalister som skriver krönikor, långa reportage och får tycka till i TV. Vi är fortfarande långt ifrån en jämställd idrottsvärld eller en jämställd sportjournalistik och även om det har blivit bättre med tiden verkar det som att vi författare inte kommer att få uppleva en jämställdhet inom sportjournalistiken som bör spegla det samhälle vi vill leva i, under vår livstid.

7. Sammanfattning

I den här uppsatsen har vi undersökt utrymmet för dam- och herridrott i svensk kvällspress och TV-nyheter. Vi har även undersökt vilka faktorer som ligger bakom att det ser ut som det gör. Till vår hjälp har vi dels gjort en kvantitativ undersökning där vi har granskat Sportbladets och Sportexpressens nummer under en vecka i april 2014, samt granskat TV4-Sporten och SVT:s Sportnytt under samma vecka. Dels har vi intervjuat de fyra mediekanalernas chefer i en kvalitativ undersökning. I denna kvalitativa undersökning har vi även intervjuat frilansjournalisten Johanna Frändén.

Under uppsatsens gång har vi lutat oss mot flera teorier för att få stöd i vår undersökning. Men det är framförallt två teorier som vi har tittat extra noga på: Nyhetsvärderingsteori och Kön & Genus. Vi har varit intresserade av att förstå vad det är som påverkar nyhetsvärderingen och hur de konstruerade könen påverkar oss i samhället samt vilka konsekvenser detta medför. Kvinnors roll i idrottens och sportjournalistikens värld är en spegel av övriga samhället och man måste förstå denna roll i bägge sammanhang för att få en verklig bild av problematiken.

Till vår analys av resultaten har vi använt oss av tre analyssysteman:

1. Nyhetsvärdering och betydelsen av kön
2. Identifikation
3. Utveckling och framtid

Våra resultat har inte förvånat oss då vi från början hade en uppfattning om att utrymmet i sportjournalistiken skulle vara kraftigt övervägande mansdominerat. Så var också fallet. Herridrott upptog närmare 80 procent av utrymmet. SVT som public service-kanal stack dock ut med sin jämställdhet men utan att vara särskilt jämställd för det. Det skiljer sig en del mellan lagidrotter och individuella idrotter, då nyhetsvärderingen styrs av olika faktorer beroende på om det är en lagidrott eller en individuell idrott. Där lagidrotters utrymme i media till största del styrs av publikintresse, styrs de individuella idrotterna främst av framgångsrika och karsismatiska stjärnor, vilket gör att individuella damidrottare har lättare att nå ut i media eftersom de "endast" behöver nå framgång och inte behöver bekymra sig om att locka en stor publik till evenemangen.

Ett problem i dagens sportjournalistik är att det är för få kvinnor på chefsposter. Detta håller alla chefer i vår undersökning med om även om de inte tror att en kvinnlig chef skulle påverka nyhetsvärderingen. Kvinnor på sportredaktionerna är klart färre än på gemene nyhetsredaktion och det visar på att man fortfarande har en bit att gå innan

sportjournalistiken kan kalla sig för jämställd. Vi går också in på varför det är så få kvinnor i detta skrå och diskuterar främst *identifikationsaspekten* där bristen på förebilder kan vara en stor anledning till varför så få kvinnor söker sig till sportjournalistiken.

Över 100 år har passerat sedan de första kvinnliga journalisterna fick utrymme i svensk journalistik. Som vi skrev i vår frågeställning har kvinnors ställning i såväl samhälle som på nyhetsredaktioner blivit bättre under denna tid, men fortfarande är sportjournalistiken undermåligt inom denna jämställdhetskamp. Vår undersökning visar också på att sportjournalistiken har en lång väg kvar att vandra innan kvinnornas och damidrottens ställning kan likställas med männens och herridrottens.

Förslag till vidare forskning

Flera av de chefer vi intervjuade menade att rapporteringen skulle vara mer jämställd om vi hade undersökt en vecka på vinterhalvåret då flera framgångsrika individuella damidrottare är i tävlingssäsong. Det vore därför intressant att undersöka hur fördelningen ser ut då. Det vore även intressant att titta på hur utrymmet fördelas under OS i Rio 2016 då det är större fokus på de individuella idrottarna i exempelvis simning och friidrott än lagidrotterna. Framförallt försvinner mycket av det enorma fokus som vanligtvis ligger på herrfotbollen då herrturneringen är utformad på ett annat sätt och där det svenska landslaget sällan kvalificerar sig. Att undersöka utrymmet mellan dam- och herridrott under ett Sommar-OS hade därför varit intressant.

8. Källor:

Andersson, U. (2004). 2003 års publicistiska bokslut. D. 2, Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Univ.

De Swert, K. & Hooghe, M. (2010). When do women get a voice? Explaining the presence of female news sources in Belgian news broadcasts (2003–5). *European Journal of Communication* 25(1): 69–84.

Djerf-Pierre, Monika. (2007). The Gender of Journalism. The Structure and Logic of the Field in the Twentieth Century. *Nordicom Review* (Jubilee issue).

Due Billing, Y. & Lundholm, S. (2007). Könsperspektiv på organisationer. I Alvesson, M. & Sveningsson, S. (red.) *Organisationer, ledning och processer*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (red.) (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik

Ghersetti, M. (2012). Journalistikens nyhetsvärdering. I Nord, L. & Strömbäck, J. *Medierna och demokratin*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Hardin, M. & Shain, S. (2005). Female Sports Journalists: Are We There Yet? 'No'. *Newspaper Research Journal*, 26(4). ss. 22-31

Jenkins, R. (2004). *Social Identity [Elektronisk resurs]*. 2. ed. London: Routledge
[http://reader.eblib.com.ezproxy.ub.gu.se/\(S\(cyuasekwo3icnqwexe4g5kji\)\)/Reader.aspx?p=346239&o=117&u=DzIGIf5IwvVcwuEx%2bsNUeQ%3d%3d&t=1398943169&h=CAF59152AFDB32B70FA007C971EF78106AFB62D1&s=22892012&ut=267&pg=1&r=img&c=-1&pat=n&cms=-1#](http://reader.eblib.com.ezproxy.ub.gu.se/(S(cyuasekwo3icnqwexe4g5kji))/Reader.aspx?p=346239&o=117&u=DzIGIf5IwvVcwuEx%2bsNUeQ%3d%3d&t=1398943169&h=CAF59152AFDB32B70FA007C971EF78106AFB62D1&s=22892012&ut=267&pg=1&r=img&c=-1&pat=n&cms=-1#)

Kane, J. M. (1996). Media Coverage of the Post Title IX Female Athlete: A Feminist Analysis of Sport, Gender, and Power, 3 *Duke Journal of Gender Law & Policy* 95-130.

Media Coverage and Female Athletes (2013). [Film]. Regissör: Sherece Lamke. Minnesota: Regents of the University of Minnesota.

Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.) (2012). *Medierna och demokratin*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Ross, K. & Carter, C. (2011). Women and news: A long and winding road. *Media, Culture & Society*, 33(8), 1148-1165.

Shehata, A. (2012) Medierna och makten över publiken. I Nord, L. och Strömbäck J. (red.) *Medierna och demokratin*. 2. Uppl. Lund: Studentlitteratur

SJF <https://www.sjf.se/om-oss/organisationen>

Stål, M. (1998). Ligan som banade vägen. Kvinnliga journalister i 1910-talets dagspress. I Ney, B. (red.) *Kraftfält : forskning om kön och journalistik*. Stockholm: Stockholms univ., Inst. för journalistik, medier och kommunikation.

SVT (2008). *Jämställdhetspolicy för Sveriges television*.

<http://www.svt.se/omsvt/fakta/article1313222.svt/binary/J%C3%A4mst%C3%A4lldhetspolicy>

9. Bilagor

BILAGA 1: KODSCHEMA TV

Regler:

1. Tiden på inslaget startar vid eventuell påa och avslutas vid eventuell ava.
2. Tiden på intervjuer startar vid fråga eller svar, är intervjupersonen återkommande i inslaget adderas tiderna till varandra. Det är alltså bara en intervju per person i ett inslag!
3. Vid eventuell återkoppling av tävling eller match i slutet av sändning så adderas den till det ursprungliga inslaget.
4. Vid inslag där bara ett av könen visas men där båda könen skulle kunna vara med (ex. Fotbollskanalen), räknas det som det kön som visas.
5. Sporter som är könsneutrala (ex. trav och ridsport) kategoriseras som just neutrala oavsett vilka som visas/får komma till tals.
6. Vid studiosnack räknas programledaren som reporter och övrig/övriga som experter.

Variabel 1: Program

1. SVT Sport
2. TV4Sporten

Variabel 2: År

Variabel 3: Månad

Variabel 4: Datum

Variabel 5: Längd totalt sändning i sek

Variabel 6: Programledare kön

1. Kvinna
2. Man

Variabel 7: Typ av inslag

1. Telegram
2. Bildsatt telegram

3. Bildsatt telegram med intervju
4. Inslag
5. Studio
6. Puff
10. Övrigt

Variabel 8: Placering i sändning

Variabel 9: Tid i sek.

Variabel 10: Idrottkön

1. Dam
- 2 Herr
3. Neutralt
4. Båda
5. Ej urskiljbart

Variabel 11: Sport

1. Fotboll
2. Ishockey
3. Handboll
4. Trav
5. Golf
6. Innebandy
7. Motorsport
8. Ridsport
9. Friidrott
10. Basket
11. Badminton
12. Längskidåkning
13. Curling
14. Pingis
15. Cykling
16. Simning
17. Blandade sporter
18. Kampsport
19. Skidsport

20. Orientering
21. Marathon/löpning
22. Triathlon
23. Volleyboll

Variabel 12: Sammanhang

1. Högsta division
2. Näst högsta division
3. SM-slutspel
4. Internationellt
5. Landslagsmästerskap
6. Övrigt landslag
7. Skada/olycka
8. Brott (doping m.m)
9. Innovation
13. Övrigt

Variabel 13: Intervju kön

0. Ingen intervju
1. Kvinna
2. Man
3. Båda

Variabel 14: Intervju roll

0. Ingen intervju
1. Spelare
2. Tränare
3. Åskådare
4. Expert
5. Förbund
6. Ledning (ordförande m.fl.)
7. Ej urskiljbart
8. Domare
10. Övrigt

Variabel 15: Intervju längd i sek

0. Ingen intervju

Variabel 16: Reporter kön

0. Ingen intervju

1. Kvinna

2. Man

3. Ej urskiljbart

4. Båda

Bilaga 2: KODSCHEMA TIDNINGAR

Regler:

1. Bilder räknas för sig, med bildtext inräknad
2. Rubrik tillhör texten, bildbylines liksom
3. Extramaterial har inga intervjuer
4. Räknar ej reklam, eller puffar för saker utanför tidningen
5. Spelsidor och resultatbörsen räknas inte med

Variabel 1: Tidning

1. Sportexpressen
2. Sportbladet

Variabel 2: År

Variabel 3: Månad

Variabel 4: Datum

Variabel 5: Artikelnummer

Variabel 6: Längd totalt i kvadratcentimeter

Variabel 7: Reporter kön

0. Ingen intervju
1. Kvinna
2. Man
3. Både man och kvinna
4. Ej urskiljbart
5. Nyhetsbyrå

Variabel 8: Typ av artikel

1. Notis
2. Reportage
3. Fråga-svar
4. Personporträtt

5. Matchreferat/tävlingsreferat/Efter match
6. Krönika
7. Feature
8. Puff
9. Statistik
10. Extramaterial
11. Faktaruta
12. Panel
13. Liten artikel
14. Inför tävling/match
15. Avslöjande
16. Listor
20. Övrigt

Variabel 9: Placering i tidning

1. Förstasida
2. I tidningen

Variabel 10: Idrottkön

1. Dam
- 2 Herr
3. Neutralt
4. Båda
5. Ej urskiljbart

Variabel 11: Sport

1. Fotboll
2. Ishockey
3. Handboll
4. Trav
5. Golf
6. Innebandy
7. Motorsport
8. Ridsport
9. Basket
10. Boxning
11. Kampsport

12. Friidrott
13. Simning
14. Orientering
15. Skidsport
16. Blandad sport
17. Pingis
18. Volleyboll
20. Ej urskiljbar

Variabel 12: Sammanhang

1. Högsta division
2. Näst högsta division
3. SM-slutspel
4. Internationellt
5. Mästerskap
6. Övrigt landslag
7. Skada/sjukdom
8. Brott
9. Privat
10. Olycka
13. Övrigt

Variabel 13: Intervju kön aktör 1

0. Ingen intervju
1. Kvinna
2. Man
3. Båda
4. Ej urskiljbart

Variabel 14: Intervju roll aktör 1

0. Ingen intervju
1. Spelare/idrottare
2. Tränare
3. Åskådare
4. Expert
5. Förbund
6. Domare

7. Ledning (sportchef, ordförande m.m)
8. Ej urskiljbar
9. Läkare
10. Agent, rådgivare etc.
11. Familj
12. Offer (typ vid misshandel)
13. Polis
20. Övrigt

Variabel 15: Bild i kvadratcentimeter

Variabel 16: Bildkön

1. Kvinna (dominerande)
2. Man (dominerande)
3. Båda (lika dominerande)
4. Inget kön
5. Ej urskiljbart

Variabel 17: Bild roll

1. Spelare
2. Tränare
3. Åskådare
4. Expert
5. Förbund
6. Ledning
7. Domare
8. Ej urskiljbar
9. Annan journalist
10. Övrigt

Bilaga 3: Intervjuguide

Teman:

1: Nyhetsvärdering

Hur går nyhetsvärderingen till? Hur värderas damidrott jämfört med herridrott? Värderas det sportvis eller könsvis? Tycker redaktionerna att det är viktigt med damidrott?

Nyhetsvärderingsfrågor:

- Hur arbetar ni med värdering av olika sportnyheter?
- Hur tänker ni kring vad människor vill se/läsa om respektive vilket ansvar vi som journalister har att visa variation?
- Hur mycket ser ni till vad era konkurrenter kan tänkas göra eller har gjort?
- Vilka bestämmer vad som blir nyheter på er redaktion?
- Hur tänker ni kring huruvida medier speglar verkligheten eller inte?

2: Genus och kön

Hur ser de olika redaktionerna på sin könsfördelning? Spelar det någon roll om det är manligt/kvinnligt på sportredaktionen? Varför tror de att färre kvinnor söker sig till sport? Varför tror de att det rapporteras mindre om damidrott? Är det någon skillnad om man har manliga eller kvinnliga medarbetare och chefer?

Genusfrågor:

- Hur tänker ni kring rapportering av herr- och damidrott?
- Hur skulle du beskriva en person som passar bra in att arbeta hos er?
- Har ni många kvinnor som söker tjänster hos er?
- Är det flest kvinnor eller män på er redaktion? På chefsposterna?
- Har ni någon jämställdhetspolicy på er redaktion?

3. Empiri

Specifika frågor kring vår kvantitativa undersökning och vad vi fått fram i den. Samt våra frågor till Johanna Frändén som bygger dels på vad vi fick fram för svar från cheferna men också på teorierna.

Empirifrågor till TV4:

- I vår undersökning så har ni endast 8.2 procent damidrott under en vecka medan SVT under samma vecka har 29 %. Varför ser det ut på det viset?
- Hur ser ni på att SVT har så pass mycket mer jämställt i sin rapportering?
- Vad skulle hända om man visade mer damidrott tror du?
- Det är under den vecka som vi undersökt endast kvinnor som har varit programledare under sändningarna, hur stor del i nyhetsvärderingen har dem?
- Hur tänker ni i placeringen av nyheterna i sändningen? Är det alltid det mest intressanta som toppar?

Empirifrågor till SVT:

- I vår undersökning får damidrott knappt en tredjedel av inslagsutrymmet (29 %) på sportnyttets sändningar, vad tycker du om den siffran?
- När kan man tänka sig att det är 50/50 i utrymmet mellan herrar och damer?
- Hur mycket kan du som nyhetschef på sporten påverka vilka nyheter som sänds? Blir ni styrda av en policy?

Empirifrågor till Sportbladet:

- Damidrotten får i vår undersökning endast 10 procent av artiklarna i er tidning, än mindre av det totala utrymmet, vad tycker du om de siffrorna?
- Är det ett problem att det skiljer sig så mycket?
- Kan man som tidning skapa ett intresse för damidrott?
- Hur viktiga är kvinnliga sportjournalister som får stort utrymme, som exempelvis Johanna Frändén och Jennifer Wegerup?

Empirifrågor till Sportexpressen:

- 18 % kvinnor och 80 % män när vi mätte utrymmet, hur ser ni på det?
- Kan man skapa intresse om man skriver mer om damidrott?

Intervjufrågor Johanna Frändén:

- Vilka hinder möter man som kvinna i sportjournalistvärlden?
- Hur har bemötandet skiljt sig från land till land?
- Vilka journalister hade du som förebilder innan du började jobba som det?
- Ser du dig själv som en kvinnlig förebild?
- Under de senaste åren har flera kvinnor fått framstående positioner inom svensk sportjournalistik och du är en av dem, varför sker detta nu?

- Tror du att utrymmet för damidrott skulle se annorlunda ut med fler kvinnliga sportchefsredaktörer?
- Hur upplever du diskussionen kring damidrott kontra herridrott på redaktioner?
- När vi har pratat med olika chefer på sportredaktionerna på aftonbladet, Expressen, SVT och TV4 så märker vi att samtliga menar att det krävs karismatiska stjärnor för att de ska få utrymme, skulle man kunna "skapa" en liknande hype kring exempelvis Lotta Schelin som det råder kring Zlatan idag genom att exponera henne för media mycket mer?
- Har media ett ansvar att skapa ett intresse för damidrott genom att lyfta fram den mer?

4. Utveckling

Hur har sportjournalistiken utvecklats? Framförallt inom damidrotten och för de kvinnliga reportrarna. Hur ser utrymmet och prioriteringen ut idag jämfört med hur det var förr? Och hur ser man på framtiden?

Utvecklingsfrågor:

- Har ni märkt av någon skillnad under den tid ni jobbat?
- Hur ser ni på framtiden, kommer fler kvinnliga sportjournalister komma fram?
- Kommer det rapporteras mer om damidrott?

Bilaga 4: Undersökta tidningar och sändningar

Vi har undersökt följande tidningar och tv-sändningar:

Sportexpressen, torsdag 10 april 2014 – onsdag 16 april 2014

Sportbladet, torsdag 10 april 2014 – onsdag 16 april 2014

TV4 sporten, torsdag 10 april 2014 klockan 22:35

TV4 sporten, fredag 11 april 2014 klockan 22:00

TV4 sporten, lördag 12 april 2014 klockan 19:10

TV4 sporten, söndag 13 april 2014 klockan 19:10

TV4 sporten, måndag 14 april 2014 klockan 22:35

TV4 sporten, tisdag 15 april 2014 klockan 22:35

TV4 sporten, onsdag 16 april 2014 klockan 22:35

SVT sportnytt, torsdag 10 april 2014 klockan 22:00

SVT sportnytt, fredag 11 april 2014 klockan 22:00

SVT sportnytt, lördag 12 april 2014 klockan 19:45

SVT sportnytt, söndag 13 april 2014 klockan 22:00

SVT sportnytt, måndag 14 april 2014 klockan 22:00

SVT sportnytt, tisdag 15 april 2014 klockan 22:00

SVT sportnytt, onsdag 16 april 2014 klockan 22:00